

jem mestu rekli, da je bil Kosar zvest oproda škofa Slomškega in to tukaj zopet povdarjamo.

»Z vso ljubeznijo in udanostjo oklenimo se svojih škofov« — to bilo je geslo Kosarjevo. »Ako smo namreč sklenjeni s škofom, škofje pa s papežem, potem smo po svojih škofih zvezani tudi z apostoli, po apostolih pa s Kristusom, iz kojega srca se razteka božje življenje po vsem telesu sv. cerkve. Zato ne dajmo se odtrgati od svojih škofov po nobeni ceni; kajti od njih odločeni, podobni bi bili mladikam, odrezanim od trsa, ki se posuše in sadu več ne prinašajo. Ljubimo torej svoje škofo in molimo za nje; kajti njih služba je v sedanjem času presilno težavna. Polajšajmo jim jo s tem, da jih radi poslušamo in radi ubogamo, in veselo v vsem pomagamo, karkoli nameravajo v blagor škofije.«¹⁾

Kako je Kosar učil, tako je pa ravnal tudi sam. Bog ne daj, da bi se kdo drznil lotiti njegovega škofa, taknil bi se punčice njegovega očesa. Ko se je torej neki švedrav omikanec (?) v škofiji, ki že dolgo kuži slovenski zrak, po časnikih napadal s svojim peresom Slomškega, ker mu je bil »katoliški slovenski škof« trn v oči, Kosar takoj ostro prireže svoje pero, in je nasprotniku neusmiljeno poriva globoko v meso, in mu skelečo rano še tudi posoli z rezkim sarkazmom, in ob enem zanese brezobzirno vso dušno siročitino svojega nasprotnika na svetlo solnce, in ga osmeši pred svetom.

Tako se vojskuje Kosar na strani svojega škofa do smrti Slomškove, in še od groba njegovega se ne more ločiti, dokler mu ne postavi krasnega spomenika, kateremu se je čudila Avstrija, in po katerem je zaslovela naša škofija celo črez meje Avstrije. Opisal je namreč mojstersko življenje velikega kneza in škofa Antona Martina, in sicer v nemškem jeziku.²⁾ Sma-tramo, da sta bila zlasti dva uzroka pokojnika napotila, da je izvolil nemščino za životopis. Kosar je želel — in to je bila menda želja vsega slovenskega ljudstva — naj bi se zvedele vrline njegovega svetega škofa po širjem svetu, ker na domači strani pozna itak vsak otrok njegove ime, in nosi njegov spomin tudi v svojem srcu. Trebalo pa je v pravo luč postaviti tudi njegovo delovanje na narodnem polju, za katerega voljo so ga vsi razni nasprotniki našega narodnega gibanja — in njih število resnično ni bilo nikdar pičlo — grdo obrekovali in še zlasti pri vladi tudi do dobrega očrnili.

Kosar sam piše: »Slomšek je živel in je deloval v dnevih, v katerih so bili pojmovi ne samo na pravnem, nego tudi na nravnem polju povsem zmedeni, ko se je pogosto moška krščanska jakost kot bedastoča zasmehovala, nasproti pa nemarna popustljivost, ki se ne upa ustavljati toku časa in pogubnim njegovim valovom, proslavljala kot čednost, ko so slepo posnemanje načel, katera je zastopala zablojena množica in njo jezični kolovodje, prodajali za najvišjo modrost, nasproti pa poštenost in močnatost lastnega prepričanja razupili kot pregrešen upor proti občenemu blagru: torej ni moglo drugači priti, nego da so moža tako nenavadne jakosti in redke značajnosti, kakor je bil visoki pokojnik knez-škofof Anton Martin, različno ocenjali ter so nekateri spletali vence njegovemu imenu, dokler so ga drugi očitno zasramovali.«³⁾

Posnetek⁴⁾ iz tega obširnega životopisa pa je marljivi pisatelj privoščil tudi slovenskemu ljudstvu, da »so se prijatelji rajnega, nepozabnega škofa tolažili na prerani toliki zgubi, in njegovi častilci prejeli izgled čed-

nostij, da ga posnemajo«, a tudi zato, da ohrani duha Antona Martina med Slovenci: »Dokler bo duh vladike Antona Martina Slomškega Slovence navdajal, dokler bomo nebeske cvetlice pobožnega rodoljuba, ki jih je on sadil, s solzami hvaležnosti nabirali, dokler steze ne zgrešimo, ki nam jo je on odkazal: tako dolgo bodimo si svesti, bo oko božje z dopadanjem na nas gledalo, in bo božji blagoslov spremljal naše prizadevanje za blagor naroda«.

Letošnji novomašniki.

Za mašnike bodo v naši škofiji letos posvečeni č.č. gg. bogoslovci IV. leta: And. Bračič iz Negove, Fr. Hlastec iz Zreč, Jož. Kolarič iz Prevorja, Janez Kozoderc s Ptujke gore, Karol Kumer iz Vranskega, Franc Muršič iz Zavrča, Jožef Trofenik od Sv. Florijana ob Boču, — III. leta: Jožef Gobec iz Rogatca, Ignac Hauptmann od M. B. v Puščavi, Anton Korošec od Sv. Jurija ob Ščavnici, Janez Kurnik od Sv. Jurija v Slov. gor. in Janez Rožman iz Artič.

Gospodarske stvari.

Kompóst.

(Dalje.)

Posamezne tvarine spravljajo se v kupu v posamezne plasti, katere naj bodo kolikor mogoče enakomerne. Najprej pride podlaga od zemlje, ki ima namen vse snovi, katere bi voda izpirala, zadržati. Ta plast zemlje napravi se okoli 20 cm na debelo. Potem pride okoli 2 cm na debelo živo apno, ali mezdra od strojarjev itd. sploh tvarine, ki imajo veliko apna. Za tem lahko sledi kacij 15 cm debela plast zemlje iz ribjakov ali šote itd. To se vse dobro z gnojnico premoči; zatem pride lahko okoli 20 in več cm debela plast listja ali žaganja, sploh organskih tvarin, potem zopet kacij 20 cm debela plast zemlje, to se zopet dobro premoči z gnojnico, zatem pridejo smeti in naposled zopet zemlja, potem se pa zopet vse dobro z gnojnico premoči. Smeti ali plevelne rastline ali rože od krme, ki se dobijo pri pometanju skednjev itd. sploh tvarine, ki imajo obilo plevelnih rastlin, spravijo se proti zunanjemu delu kupa, ter se nekoliko z zemljo pokrijejo. Seme plevelnih rastlin tukaj lahko izkali in predno dorasle rastlinice zopet seme zoriijo, se pokopljejo. Na ta način je mogoče večji del plevelnega semena v taci tvarinah zatreti, ki bi zemljišča, katera s kompostom gnojimo, preveč oplevile.

Na opisani način splastimo tvarine, ki so bistveni del, tako rekoč okostje komposta. Druge tvarine pa moramo znati tudi prav med te spraviti. Težje razpadajoče mineralne tvarine n. pr. fosfate, spravimo tje, kjer je veliko organskih tvarin, kjer se veliko ogljenčeve kisline razvija, torej med žaganje ali listje itd. Tvarine, ki imajo obila dušca, ki se lahko raztaplja n. pr. dušec v žvepleno-kislem amonijaku, pa tudi strniščnem gnoju itd. je najbolje spraviti med dve plasti zemlje, da amonijak vežejo. Vsaki tvarini treba pravo mesto odmeniti. Vrhu vsega naj pride pa vedno zemlja. Kajnit deloma tudi zveže amonijak, zadržuje pa razpad organskih tvarin, tega spravimo torej tje, kjer je obilo raztopnih dušnatih tvarin.

Vse vkup pa naj prešinja gnojnica, da kup namaka, pa tudi potrebne gljive va-nj spravi. Za razpad organskih, pa tudi neorganičnih tvarin potrebno je neobhodno nekoliko vlage. Kompost je treba torej več-

¹⁾ Katol. cerkev str. 118.

²⁾ Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant, dargestellt in seinem Leben und Wirken von Franz Kosar. Marburg 1863.

³⁾ Stran 3.

⁴⁾ Anton Martin Slomšek, knez in vladika Lavantinski. Po-natis iz Drob. 1863.

krat polivati in sicer z gnojnico. Pred polivanjem naj se pa vrhu kupa v žlebu z drogom napravijo luknje do polovice kupa, da se more gnojnica tudi bolje v notranje kupa razliti. Po vsakem polivanju z gnojnico potresa se po žlebu nekoliko rahle presejane zemlje, da ta iz gnojnice begajoči amonijak veže.

Tako leži kompost mirno nekoliko mesecev, tako dolgo, da začne že do dobra gnjiti in prhniti. Potem se pa mora prekopati. To prekopavanje pa se ne sme tako površno vršiti, paziti je pri tem, da se tvarine v kompostu kolikor moč premešajo. Po prvem prekopavanju se ne smejo v kompostu nič več videti posamezne plasti, temuč celi kompost naj bode popolnoma enakomeren. Po tem prvem prekopavanju se kompost zopet pusti mirno ležati ter se vsaj vsake tri tedne na isti način kakor prej, dobro z gnojnico polije. Čez dva meseca se zopet drugič prekopava, čez druga dva meseca pa tretjič. Pri vsakem prekopavanju naj se mu pa ne primešujejo druge tvarine, k večjemu kaj apna ali pepela. Če se s kompostom na ta način ravna, bode kmalu gotov. Prekopava se pa po dolgem in po črez tako, da se vse tvarine popolnoma dobro pomešajo, da bode celi kompost popolnoma enakomeren, ne pa, da bi bilo v kupu nekaj bolj in nekaj manj redilnih tvarin. Ako se s kompostom na ta način ravna, zamore biti že prej, nego v enem letu gotov. Navadno se začne kompost v jeseni, ko je že bolj mir od družega dela, napravljati.

Ako kompost ni dovolj od drevja obsenčen, obsadi naj se s kakimi rastlinami, ki veliko senco napravljajo n. pr. z gorčico ali pa z bučami. Se ve pa, da niso te rastline za pridelek, temuč le za obsenčevanje in se ne sme radi njih prekopavanje komposta odlašati. Da ako so rastline, ki bi mogle zemljišča opleviti, podkopajo naj se vselej prej, ko jim začne seme zoreti.

(Konec prih.)

Žitne cene v Mariboru od 6. do 13. aprila.

Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 70 kr., rž 4 fl. 80 kr., ječmen 4 fl. 60 kr., oves 3 fl. 30 kr., turšica ali koruza 5 fl. 70 kr., proso 4 fl. 60 kr. in ajda 4 fl. 80 kr.

Sejmovi. Dne 20. aprila v Poličanah (svinjski sejem) in v Št. Ilju pod Turjakom. Dne 22. aprila v Št. Petru pod Sv. gorami in Središču. Dne 23. aprila pri Sv. Juriju ob Pesnici, Hočah in v Kaniži pri Ptuj. Dne 24. aprila pri Sv. Juriju ob j. žel. in v Imenem (svinjski sejem). Dne 25. aprila pri Sv. Juriju ob Taboru, Sv. Juriju ob Ščavnici, na Bregu pri Ptuj, v Koprivnici in Dobovi. Dne 26. aprila v Kozjem in Orešju.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Grozen potres.) Take strašne noči, kakor je bila ona na velikonočno nedeljo, Ljubljana še ni doživela. Ob 11. uri 17 minut nas je vzbudil grozen potres iz spanja. Okrog tebe se je vse majalo, stene so pokale in sklepi v stenah se udajali. Slišal si ropotanje padajočih dimnikov raz strehe, pod teboj pa je grmel podzemeljsko šumenje neznanih sil. Vsakdo je skočil po koncu ter hitel ven pod milo nebo, upajoč ondi rešiti vsaj golo življenje. Hiše so se izpraznile, in trgi, vrtovi, drevoredi so se napolnili z ljudmi. Med tem pa jih je potres zopet večkrat opomnil, da nevarnost še ni minola, prestrašil jih je ropot, ko se je tu in tam usul kak dimnik raz streho ali se vlomila kaka stena. Vojaštvo je bilo takoj na nogah, iz trnovske vojašnice so se morali izseliti, ker je zelo poškodovana; tudi

gasilci so bili pripravljeni; hvala Bogu, da ogenj ni nikjer nastal. Na vseh javnih prostorih pa, kjer se je ljudstvo zbiralo, se je molilo mnogo in goreče, zlasti na cesarja Jožefa trgu, na trgu pred cerkvijo oo. frančiškanov, na trgu pred Sv. Jakobom, pri Sv. Petru in v Trnovem. Tako smo v strahu pričakovali belega dne, ki nam je pokazal grozne posledice potresa. Lahko rečemo, da je ni hiše v Ljubljani, ki bi ne bila nič prizadeta, veliko pa je hiš z udrtimi strehami, razrušenimi stropovi, počenimi oboki, odstopivšimi stenami prav zdato poškodovanih. Govori se, da je blizu dvesto hiš, iz katerih so se morali stanovalci preseliti, dokler se ne popravijo. Od zavodov in stavb so zelo poškodovani: Marijanišče, gimnazija, bolnišnica, gledališče, pošta, grad, hranilnica, stvari v Rudolfinumu, hiše po Krakovem, Gradišču, sv. Petra predmestju itd. Ljudje so v noči od 15. do 16. t. m. prebili večinoma zunaj hiš, ker so se bali novega potresa. Največ so trpele cerkve, in sicer Št. Jakobska, trnovska, Šent Peterska in frančiškanska, manj so prizadete stolna, uršulinska in cerkev Jezusovega srca. Pri Št. Jakobski cerkvi je od zunaj precej poškodovan prezbitarij, posebno hudo pa en zvonik, ki kaže zelo hude razpoke in o katerem se ne vé, ali se bo dal zvezati ali ga pa bo treba velik del odnesti. Jednako hudo sta poškodovana zvonika pri trnovski cerkvi, katera bo najbrže treba vsaj deloma odstraniti in na novo pozidati. Frančiškanska cerkev je prizadeta zlasti na stenah, kjer so velike razpoke, najbrže bo treba tudi fasado zvezati s stenami. Stolnica kaže tudi več razpok, vendar ne posebno pomenljivih. Služba božja se z dovoljenjem škofovim opravlja pod milim nebom na javnih prostorih. Dne 15. t. m. popoldne je bilo sv. R. Telo izpostavljeno po farah: na cesarja Jožefa trgu, na trgu sv. Jakoba, na Mirji, v Zvezdi in pri kapelici poleg Št. Peterske cerkve, kjer so se opravljale cerkvene pobožnosti. Na istih krajih duhovniki tudi obhajajo sv. mašo, ker so cerkve zaprte, dokler jih komisije ne pregledajo, le v stolnici se mašuje, kjer brz ni nobene nevarnosti. Hvala Bogu, da nimamo uzroka poročati o mnogih nesrečnikih, ki bi bili v Ljubljani pri tej nezgodi izgubili svoje življenje. V Ljubljani je opeka ubila nekega stavca. Na barju je strop podsul in zadušil Strahovo šiviljo. Pač pa je mnogo ljudij več ali manj poškodovanih. Ljubljana je pri tem potresu najhuje prizadeta. Škoda v mestu se smé ceniti na sto in sto tisočev. — Žalostna so pa tudi poročila, katera nam dohajajo iz raznih krajev Kranjske. Vseh ne moremo objaviti, a toliko lahko posnamemo že iz njih, da je imel potres za Ljubljano in ljubljansko okolico do Loke in Kamnika najbolj žalostne posledice. V št. viški fari je v gostilni »pri slepem Janezu« ubil obok, ki se je razsul, gospodarja in gospodinjo, otroka se je ljudem še posrečilo rešiti. V Št. Vidu je mnogo škode pri cerkvi, kaplaniji in drugih hišah. Hudo zadeti so kraji in cerkve na Šmarni gori, v Šmartnem pod Šmarno goro, na Skaručini, v Vodica, kjer je ubilo 3 otroke, v Komendi, v Modravcah, na Homcu, v Polji itd. Bog se nas usmili! Šibe potresa reši nas, o Gospod!

Iz Slivnice pri Mariboru. (Razn.o.) V političnem življenju se v obče spimo; bližina mesta na npravno življenje slabo upliva, majnka značajnosti, in v nekaterih vaseh zori tudi po zimi nemškutarjem pšenica. — Po božji previdnosti smo dobili pred 8 leti skrbnega, blagega, za čast božjo in zveličanje duš in za vsako dobro reč unetega č. g. župnika; za njih pastirovanja se hvala Bogu vse na bolje obrača. Farna cerkev je prenovljena kakor nevesta Kristusova, bratovšine so vsled njih priporočila na novo krepko oživele. Da bi se le vsi po njih naukih in zgledih ravnali! — Letošnje leto bo za našo faro redka, pa vesela in častitljiva svečanost. Meseca julija